

Tieteellisen tekstin ja esseen kirjoittaminen

Opinto-ohjaaja Leila Saramäki
Itä-Suomen yliopisto, Avoin yliopisto

1

Opiskelutaito-webinaarit 2018-2019

Järjestäjinä:

Helsingin yliopiston Avoin yliopisto
Itä-Suomen yliopiston Avoin yliopisto
Jyväskylän yliopiston Avoin yliopisto
Lapin Avoin yliopisto
Oulun yliopiston Avoin yliopisto
Turun yliopiston Avoin yliopisto
Åbo Akademi Öppna universitet
DIAK -ammattikorkeakoulu
Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Karelia-ammattikorkeakoulu

www.opiskelutaidot.fi

2

Miksi webinaareja järjestetään?

- Opiskelutaitoja voi kehittää
- Opiskelu on myös tekniikkaa, mitä voi kehittää
- Eri teemaillat antavat vinkkejä ko. osa-alueen opiskelutaitojen kehittämiseen
- Webinaareissa mahdollista rohkeasti kysyä mieltä askarruttavista opiskeluun liittyvistä asioista - siksi ei tallenneta
- Webinaareissa käsitellään yleisesti opiskeluun ja oppimiseen liittyviä taitoja ja tekniikoita, joita voi soveltaa omaan opiskeluunsa oppiaineesta tai koulutusalaista riippuen.
- Tavoitteena on tuottaa palvelukokonaisuus, joka palvelee korkeakouluopiskelijoita heidän opiskelemastaan alasta ja opiskelupaikasta riippumatta.

3

Oppiminen on taito, jota kannattaa harjoitella!

- Opintojen suunnittelu ja ajankäyttö. KM Satu Vuoksenranta, Helsingin yliopisto.
- Tieteellisten tekstien lukeminen. Amanuenssi, KM Anne Kautto ja Verkko-opetuksen kehittämispäällikkö, KT Sirpa Purtilo-Nieminen, Lapin yliopisto, avoin yliopisto.
- Verkko-opiskelun abc - miten verkossa opiskellaan? Erikoissuunnittelija Minna Rokkila, Karelia-amk
- Tenttiin valmistautuminen ja tenttivastaustekniikka. Yliopistonlehtori Tiina Tuijula, Turun yliopisto.
- Tieteellisen tekstin ja esseen kirjoittaminen. KM, opinto-ohjaaja Leila Saramäki, Itä-Suomen yliopisto.
- Englanninkielisen tekstin lukeminen - how to survive with English literature? Ti 20.11.2018 klo 17.30-18.30 University Teacher Bridget Palmer, Turun yliopisto.
- Tiedonhaku - kun google ei riitä: Miten löydän korkeakouluopinnoissa tarvittavat tiedonlähteet Ti 11.12.2018 klo 17.30-18.30. ? Informatikko Maarit Putous, Itä-Suomen yliopisto.

4

www.opiskelutaidot.fi

KEVÄT 2019, klo 17.30-18.30

- ▶ Tietoisuustaidot ja itsemyötätunto opiskelun edistäjänä/opiskelijan työkaluina. Ke 23.1.2019 yliopistonlehtori KT Saara Repo, Helsingin yliopisto.
 - ▶ Tietoisuustaitojen ja itsemyötätunnon harjoittamisen avulla voit parantaa opiskelussa tarvittavaa keskittymiskykyä ja sinnikkyyttä.
- ▶ Opinnäytetyöntekijän työkalupakki. Ti 5.2.2019 yliopisto-opettajat Sanna Uotinen ja Leena Valkonen, Jyväskylän yliopisto
 - ▶ Millä taidoilla, työkaluilla ja ennen kaikkea asenteella syntyy opinnäytetyö?
- ▶ Miten tulla toimeen esiintymisjännityksen kanssa? Ti 19.2.2019 klo 17.30-18.30 yliopisto-opettaja Sanna Niskanen, Itä-Suomen yliopisto
 - ▶ Jännittääkö esityksen pitäminen, pitchaus tai ryhmässä työskentely? Se on ihan ok ja harjoittelulla pääset eteenpäin.
- ▶ Opiskelun esteettömyys ja oppimisvaikeudet. Ti 19.3.2019 Tarja Ladonlahti, Jyväskylän yliopisto
 - Opiskelua hankaloittavat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset esteet. Esteetön opiskelu on erityisesti avoimen yliopiston asia.

5

Illan kulku, aikataulu ja käytännön asioita

- Luento-osuudesta vastaa Leila, noin tunti
- kysymykset chattiin ja niihin kommentoidaan tarpeen mukaan → tämän vuoksi iltoja ei tallenneta
- pyritään vuorovaikutukseen, mutta ei mennä oppiaineiden sisällöllisiin yksityiskohtiin tai eri korkeakoulujen käytäntöihin
- myös lopussa aikaa tarkemmille kysymyksille
- Chattia seuraa chatti-täti Tiina
- vastaa tarvittaessa luennon aikana chatissa esiin tuleviin kysymyksiin tai nostaa eri näkökulmia esille luennoitsijalle, jos hän ei itse huomaa ☺

6

Sisältö ja tavoitteet

- Kertaus: tieteelliset tekstit kirjoittamisen perustana
- Kirjoittaminen prosessina - prosessikirjoittamisen malli
- Kirjoittamisen ongelmia ja ratkaisuehdotuksia
- Opiskelun ja kirjoittamisen eettiset ohjeet
- Erilaisia kirjallisia töitä
- Kirjoittajan muistilista

“Älä koskaan kasva niin isoksi,
ettekö voisi esittää kysymyksiä,
älä koskaan tiedä niin paljon,
ettekö voisi oppia jotain uutta.”

Og Mandino

7

Tieteellisten tekstien lukeminen tieteellisen kirjoittamisen perustana

- ajattelun kehittäminen
- uusien ideoiden, tiedon ja kiinnekohtien tuominen ajatteluun
- omien ennakkokäsitysten ja ajatusten esiin nostaminen
- asioiden pohtiminen uusista näkökulmista

→ et voi kirjoittaa, jos et ole ensin lukenut... 😊

8

Tieteellisten tekstien lukeminen tieteellisen kirjoittamisen perustana

- teksteihin perehtymiseen tarvitaan kynä ja paperia, värikyniä, korostussejia, post-it -lappuja, nauhuria, kännykkää, keskustelua tms.
- pelkkä lukeminen ei riitä, kun tavoitteena on oppia
- olemme erilaisia oppijoita → jokainen löytää oman tapansa perehtyä kirjallisuuteen, oma tapa tulee tunnistaa
- tee muistiinpanoja, tavalla tai toisella ☺
- kirjoita lähdeviitteet saman tien ylös, niin niitä ei tarvitse myöhemmin etsiä

9

Prosessikirjoittaminen - kirjoittaminen prosessina

10

Prosessikirjoittamisen vaiheita

- kirjoittaminen on tapahtumien sarja
 - keskeistä huolellinen suunnittelu → tunne itsesi kirjoittajana!
- kirjoittaminen vaatii luovaa ongelmanratkaisukykyä:
 - mitä kirjoittaa, miksi, miten ja kenelle
- kirjoita ylös ajatuksia, ideoita
- kirjoita ylös lainauksia
- alkaa ideointivaiheella → käsitteen määrittelyllä tai aihealueen hahmottamisella
 - esimerkiksi [mind map](#)

11

Kuutiointi

- kuvaile ilmiötä,
- vertaile ilmiötä toiseen,
- yhdistele,
- sovelle,
- analysoi,
- valitse hyviä tai huonoja puolia.

12

Prosessikirjoittamisen vaiheita

- ideointivaiheesta luonnosteluvaiheeseen
 - mahdollisimman paljon tekstiä
- opettele lähdeviitteiden tekeminen oikein oman tieteenalasi mukaisesti
- lähdeviitteessä yleensä kirjoittajan nimi, teoksen vuosiluku, sivunumerot (Heikäläinen 2011, 23-25).
 - laita lähteitä koko ajan ylös!
- <https://blogs.helsinki.fi/kielijelppi/lahdeviitteiden-merkinta/>
- luetuta tekstiä toisella → älä tyydy "ihan kiva" kommentteihin...

13

Prosessikirjoittamisen vaiheita

- sisällysluettelo
- rakenne, kappaleiden liittyminen toisiinsa, otsikointi, väliotsikot jne.
- yleensä kannattaa kirjoittaa johdanto ja pohdinta viimeiseksi → sisältö on jo muotoutunut
- muista lähdeluettelo
- muista asiatyyli
- (<http://www.kielijelppi.fi/tyokalupakki>)

14

UEFI ADUCATE
 AVOIN YLIOPISTO

Kirjoittamisen ongelmia ja ratkaisuehdotuksia

- "En pääse alkuun"
 - Kirjoita "jotain" nopeasti , lyhyt aloituskappale, vaikka yksi lause..

- "Jäin jumiin"
 - Pidä tauko, tee jotain muuta
 - Keskustele asiasta jonkun toisen kanssa → selitä jollekin
 - Hae lisää tietoa → pitää tietää enemmän kuin aikoo kirjoittaa
 - Palaa aikaisempiin versioihin, jäikö jotain huomaamatta
 - Palaa suunnitteluvaiheeseen

16

Kirjoittamisen ongelmia ja ratkaisuehdotuksia

“Ihastun omaan tekstiini. En näe siinä mitään korjattavaa”

- Jätä teksti rauhaan ja katso sitä uudelleen parin päivän päästä
- Lue tekstiä ääneen
- Vaihda työskentely-ympäristöä
- Paras tapa → luetuta tekstiä jollain toisella, pyydä palautetta. Toinen lukija huomaa kirjoituksen heikkouksia, sillä tulet itse helposti "sokeaksi" omalle tekstillesi. Lukijana voi olla perheenjäsen, kämpppis, ystävä. Hänellä ei tarvitse olla alan tietämystä.

17

Lähdeviitteet

- Painetut lähteet: kappaleen loppuun esim. (Aro ym. 2012, 16-20). Tekstissä Uusituvan (2010) mukaan...
- Painamattomat lähteet (esim. luentotalenne), viitataan tekijään
- Toissijaiset lähteet (pyri aina etsimään alkuperäinen!)
 - tekstissä mainittava molemmat, lähdeluetteloon vain itse luettu.
- Verkkosivut
 - nettiosoitetta ei laiteta tekstiviitteeseen vaan lähdeluetteloon (UEF 2015)
- Videot ja ohjelmat
 - pyri aina viittaamaan tekijään/henkilöön (esim. ohjelmassa esiintynyt) (esim. Tiededokumentti 2016)

18

Lähdeluettelo

- kirjoittaja/tekijä (sukunimi ja etunimi/etunimen alkukirjain), julkaisuvuosi ja kirjan tai artikkelin otsikko, kustantaja ja kustantajan kotipaikka: esim. Vehviläinen Sanna 2014. Ohjaustyön opas. Gaudeamus. Helsinki.
- jos viitataan kokoomateoksessa olevaan artikkeliin, kirjan toimittajat ja teoksen nimi sekä sivunumerot: esim. Lappalainen Matti 2017. Linjakkaasti laatuun - arviointi ja palaute oppimisen ja opetuksen tukena. Teoksessa Murtonen Mari (toim.) Opettajana yliopistolla - korkeakoulupedagogiikan perusteet. (s.196-224). Vastapaino. Tampere.
- lehden vuosikerta tai volyyymi ja artikkelin sivunumerot
- jos julkaisulla ei ole henkilötekijää, käytetään julkaisun nimeä
- verkossa olevista materiaaleista aina mainittava nettiosoite ja päivämäärä, jolloin tieto haettu tai luettu esim. [http://webcgi.oulu.fi/oykk/abc/\(luettu 5.10.2017\)](http://webcgi.oulu.fi/oykk/abc/(luettu 5.10.2017))
- Luentotallenteet merkitään lähdeluetteluun luennoijan mukaan
Mursu, J. 2014. Energiaravintoaineet. Luentotalenne. Itä-Suomen yliopiston Avoin yliopisto.

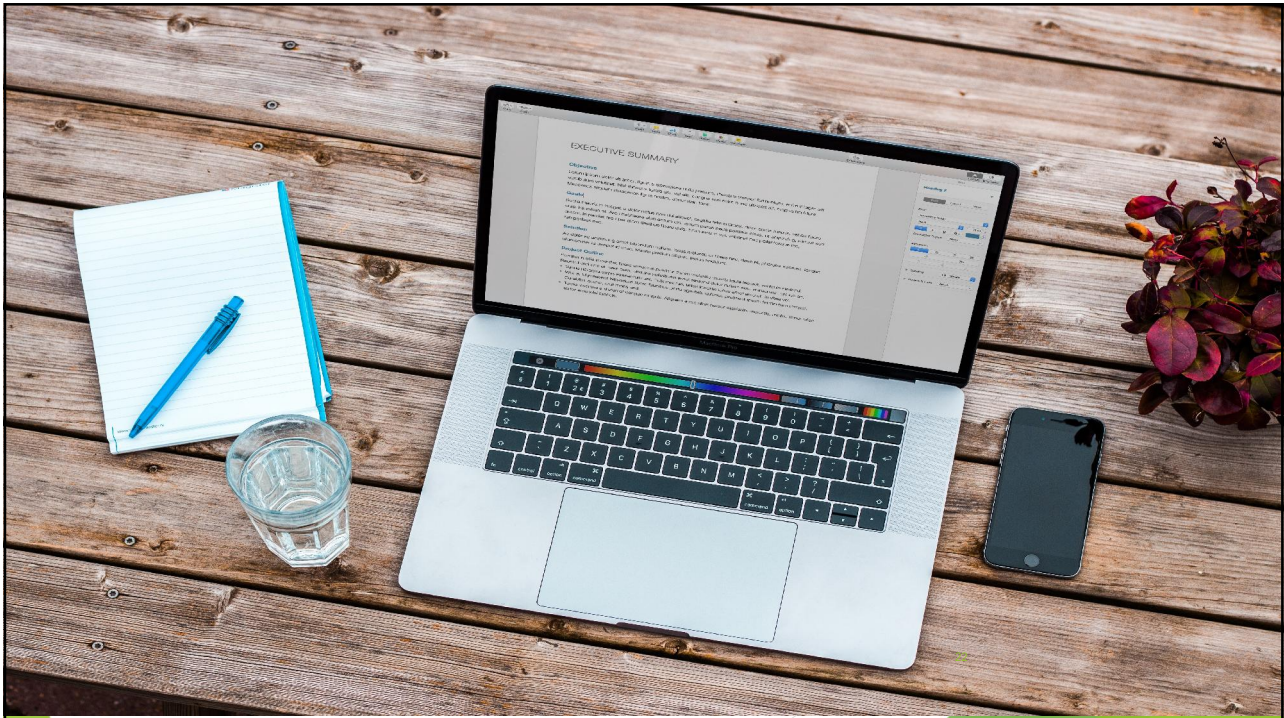
Opiskelun ja kirjoittamisen eettiset ohjeet

- tutkimuksessa, taiteellisessa toiminnassa, koulutuksessa ja opetuksessa noudatetaan eettisiä periaatteita ja hyvää tieteellistä käytäntöä (yliopistolaki 2 §)
- luvaton lainaaminen eli plagiointi
 - on toisen julkituoman tutkimussuunnitelman, käsikirjoituksen, artikkelin tai muun tekstin tai sen osan kopiointia ja esittämistä omanaan.
 - voi koskea myös suullisia esitelmiä tai toisen esittämiä ideoita, ajatuksia tai keksintöjä.
 - voi olla tahallista, mutta myös tahatonta → tahattomassa toiminnassa on kyse opiskelijan tietämättömyydestä työskentelyyn liittyvistä normeista

luvaton lainaaminen eli plagiointi...

- tekstiä saa lainata ja suoria viittauksia käyttää, mutta aina tällöin on muistettava mainita mistä teksti on ja kenen tekstistä on kyse
- lainauksessa asia kerrotaan omin sanoin, suora lainaus laitetaan "lainausmerkkeihin"
- suurin osa plagiointiin liittyvistä ongelmista liittyy puutteelliseen lähdeviittausten käyttöön
- jokaisella tieteenalalla on omat vakiintuneet käytännöt lähdeviittauksista, joten ne kannattaa selvittää siinä vaiheessa, kun tehdään ensimmäisiä omia kirjallisia töitä

21

Erilaisia kirjallisia töitä

23

UEF|ADUCATE
AVOIN YLIOPISTO

Essee

- tehtäväksi anto - mitä kysytään ? Otsikko? Rajaus? Näkökulma?
- esseen rakenne
 - Johdanto 15 % perustelu, mitä ja miksi "käsittelen esseessäni sitä ja tätä, sen ja sen vuoksi"
 - Käsittelyosa 70 % erilaiset näkökulmat, vaihtoehdot, vertaaminen vrt. kuutio
 - Pohdinta/ johtopäätökset 15 % mihin tuloksiin olet tullut ja miksi
- kirjoitetaan annetun kirjallisuuden/lähteiden pohjalta

24

Essee ... jatkuu....

- muista lähdeviittausten merkitseminen oman tieteenalan mukaan → lue ohjeet tarkkaan
- eri tieteenaloilla erilaiset tavat - opettele oman tieteenalasi viittaustapa
- lähteet keskustelevat keskenään (x:n mukaan näin ja y:n sanoo puolestaan näin..)
- muokkaa teksti omaan tapaasi kirjoittaa ja ilmaista asioita
- vältä suoria lainauksia - jos käytät, muista lainausmerkit
 - plagiointi kielletty (tunnistusohjelmat käytössä)

25

Essee ... jatkuu....

- ota kantaa ja esitä omia näkemyksiäsi - erityisesti , jos tehtäväksiannossa on näin pyydetty (esim. pohdi sitä ja tätä)→ perustelut ja selkeä osoitus, mikä on omaa ja mikä lainattua
- konkreettiset ohjeet on yleensä annettu tehtäväksiannon yhteydessä, esim. sivumäärä
 - Kansilehti, jossa omat tiedot (opiskelijanumero)
 - Fontti 12, riviväli 1,5, marginaalit 2,5 cm
 - Kappalejako tehdään jättämällä tyhjä väli
 - Otsikoi kiinnostavasti
 - Muista sivunumerot ja lähdeluettelo

26

Essee tenttivastauksena

- esseen rakenne
 - Johdanto (lyhyt, pari lausetta)
 - Käsittelyosa
 - Pohdinta/ johtopäätökset
- vastataan tentittävän kirjallisuuden tai luentojen pohjalta
- tärkeää Lukea Kysymys Kunnolla
- tehtäväksi anto - mitä kysytään?
- rajaus? Älä kerro koko kirjaa tai kaikkea, mitä tiedät aiheesta 😊 → pysy annetussa "tilassa", kiinnitä huomiota käsialaan... ²⁷

Oppimistehtävä

- voi olla täsmällisempi kysymys / useita pieniä kysymyksiä
- käsitteen määrittelytehtävä
- vastataan opetussuunnitelmassa annetun kirjallisuuden tai artikkelien pohjalta
- voi olla omakohtaisen kokemuksen kertominen
- rakenne esseemäinen, jos oppimistehtävä on laaja

Oppimispäiväkirja

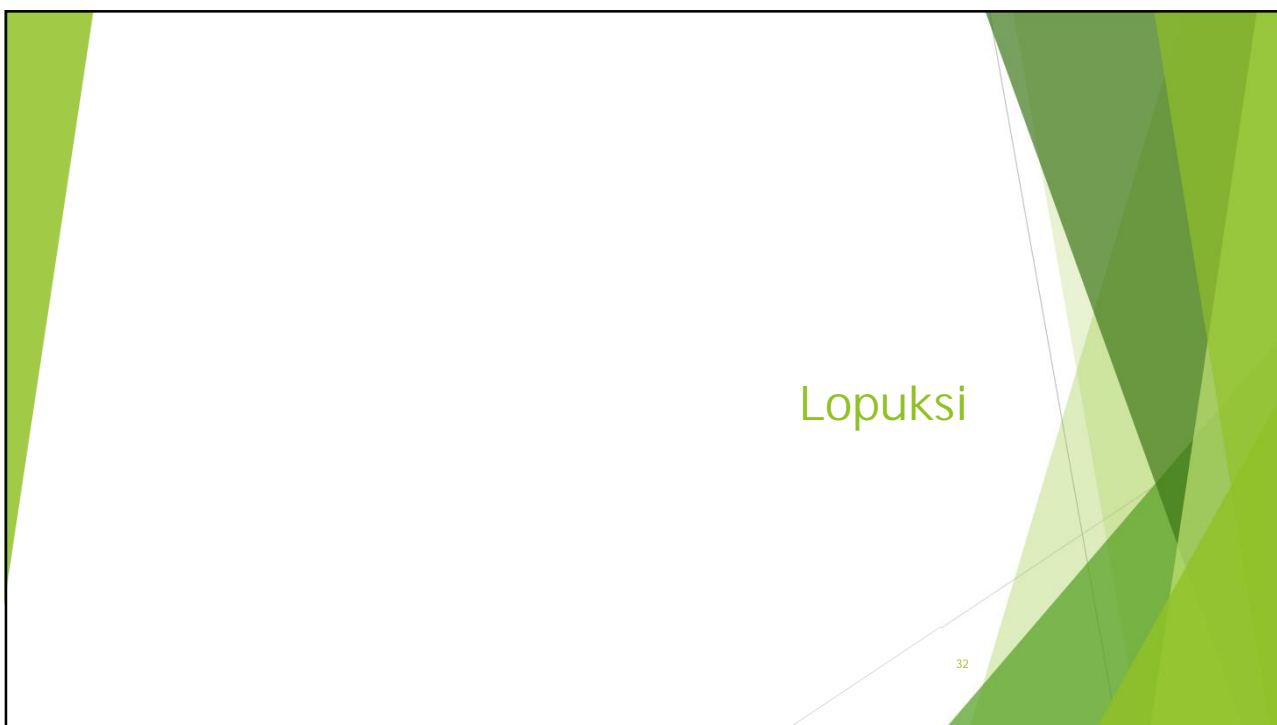
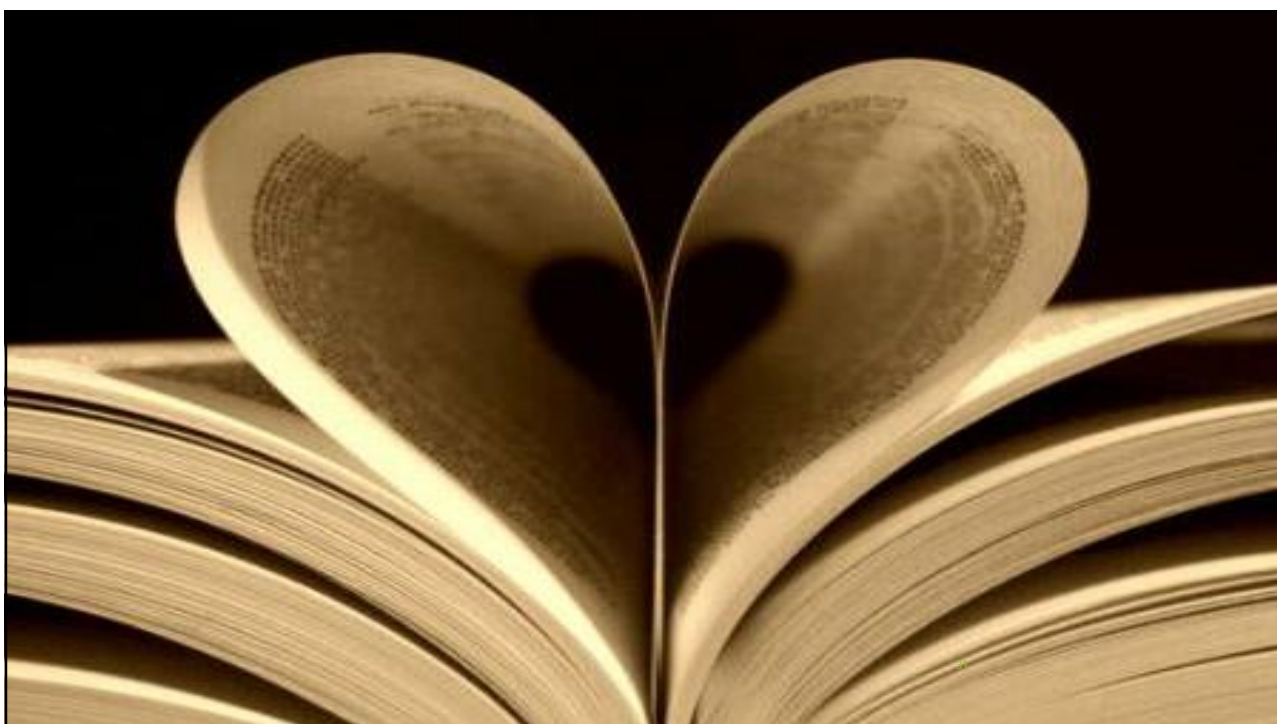
- enemmän henkilökohtaista pohdintaa , reflektointia
- oman oppimisen pohdintaa → miten ajattelu muuttuu esim. luettavan kirjallisuuden, harjoittelun myötä
- voi liittyä
 - luettavaan kirjallisuuteen
 - luentoihin
 - harjoitteluun
- ulkoasu voi olla *epämuodollisempi*

29

Referaatti

- tiivistelmä, jossa etsitään alkutekstistä olennainen ja esitetään se sujuvassa ja tiiviissä muodossa
- pohjatekstiin tulee paneutua huolellisesti → sanoma ja merkitykset eivät saa muuttua
- objektiivista kirjoittamista
- "Työohje":
 - Lue lähtöteksti huolellisesti
 - Kirjoita siitä referaatti omin sanoin eli muistelet lukemaasi.
 - Tarkasta sen jälkeen yksityiskohdat alkutekstistä ja muotoile ne omaan tekstiisi sopiviksi.
 - Korjaa lopuksi kieliasu.

30

Kirjoittamisen muistilista

- varaa riittävästi aikaa
- luetuta muilla, lue tekstiä ääneen
- perustele väittämäsi, muista merkitä lähteet
- käytä esimerkkejä, kuvailevaa tekstiä
- vältä suoria lainauksia
- karsi turhat sanat
- pysy otsikossa ja asiassa
- pidä kirjoitustyyli muodollisena
- selkeä rakenne
- sisältö on tärkein

Lopuksi

- Suunnittele! Aloita! Kirjoita!
- Vahvista oppimiskokemuksiasi, palkitse itseäsi → opiskelun tarkoituksena on oppia uutta! Kirjoittaminen voi olla uutta sisällön lisäksi... Harjoittele!
- Luota itseesi kirjoittajana, oppijana 😊

35

Lähteet

- ▶ <http://www.aducate.fi/opiskelutekniikat>
- ▶ http://www.mlab.uiah.fi/polut/Yhteisollinen/teoria_kasitekartta.html
- ▶ https://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/laadunhallinnan_tuki/wbl-toi/menetelmia_ja_tyovalineita/mind_map/mind_map_tyovalineena
- ▶ <http://www.kielijelppi.fi/>
- ▶ <https://blogs.helsinki.fi/kirjoittajantyokalupakki/>
- ▶ <http://webcgi.oulu.fi/oykk/abc/tekstinhuolto/tekstilajeja/referaatti/>
- ▶ Niemi M-L. & Mursu J. 2016. Ohjeita ja vinkejä kirjallisten töiden tekemiseen ja tieteelliseen kirjoittamiseen Ravitsemustieteen opinnoissa. Luentotalenne. Itä-Suomen yliopiston Avoin yliopisto.

36

KIITOS!!!

Palautetta, kysymyksiä, ajatuksia
otetaan mielellään vastaan: leila.saramaki@uef.fi

UEF ADUCATE
AVOIN YLIOPISTO

37